

Ковачевска Г., Шабанов Е., Петкова Е.

ПРИЛОГ КОН АНАЛИЗАТА НА ЕДНОДЕЛНО ЛЕАНИТЕ НАДГРАДБИ КАЈ НЕПАРАЛЕЛНИ КОРЕНСКИ КАНАЛИ

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - Скопје: Клиника за фиксна стоматолошка протетика

Во секојдневната стоматолошка практика се почесто се среќаваме со потребата од протетичка реставрација на ендодонтски санираните повеќекоренски заби, кај кои, поради кариес или фрактура: трауматска или како последица на манипулативни постапки, при ендодонтскиот третман била намалена периферната коронарна забна супстанција.

Во трудот, авторите го прикажуваат сопственото клиничко искуство од реставрацијата на изгубениот коронарен дел на забот со едноделни леани надградби кај непаралелни коренски канали. За реализација на целта, клиничкиот материјал се состои од 15 ендодонтски третираните повеќекоренски заби на кои беше изведено надградување со едноделно леана метална надградба.

Резултатите од испитувањето покажаа дека методот е поедноставен, побрз, конструкцијата е поцврста и со поволна ретенција. Освен тоа, изработката е поевтина и лесно применлива во секоја стоматолошка ординација.

Клучни зборови: стоматолошка протетика; надградби; дентална реставрација, трајна

Кариозно-деструктивниот процес се јавува уште во најраната детска возраст, а екстракцијата на трајните заби, практично, може да започне од 12-тата година. Како последица на овие појави, ендодонтскиот третман на забите може да започне, исто така, во овој период, па дури и порано (4).

Екстракцијата на радикаси би довела до нарушување на континуитетот и би се создале дефекти во забните низи, а од тие причини, од анатомско-морфолошка гледна точка, и нарушувања на мастикаторниот апарат како целина. Единственото решение во згрижување-

то на настанатите дефекти што би можело да му се предложи на пациентот е изработка на мостовска конструкција.

Размислувањата, радикасите да се надградат така што во забната низа да функционираат како природните коронки што биле загубени поради кариесна деструкција, трауматска фрактура или фрактура поради одземање на цврстата забна супстанција при ендодонтските процедури, во историјатот, претрпувале разни модификации.

Леаните надградби, во почетокот, се изработувале во изолирани случаи и се сметале за претпротетичка подготовка.

Во расположливите литературни податоци се добиваат информации за стандардните услови за изработка на леани надградби, и тоа: коренот да е долг, прав, цврсто фиксиран во алвеолата, коректно ендодонтски излекуван, без објективни периапикални промени и да не причинува субјективни тешкотии (3).

Поради тоа што при актот на мастикација во пределот на моларите се произведува најголемиот цвакопритисок (5) од што прилегува и нивната масивност, распоредот и бројот на корените, реставрацијата на коронарниот дел на овие заби е од особен интерес во реконструктивната стоматологија.

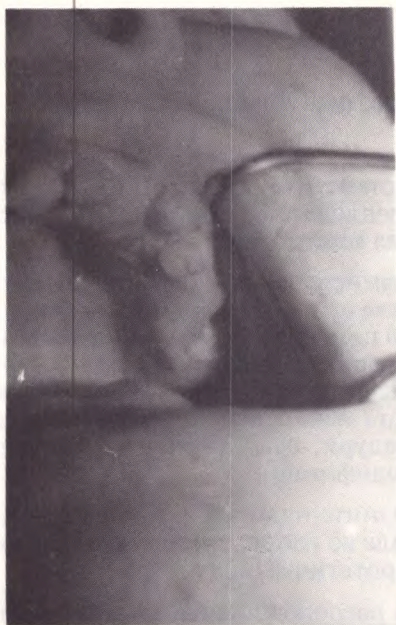
Во овој наврат, ние се осврнуваме на едноделно леаните надградби кај непаралелни коренски канали кај моларите и на методот паралелизација, при подготвувањето на каналите во кои ќе бидат вградени.

Материјал и метод

За реализација на целта на овој труд се користени 15 ендодонтски третираните повеќекоренски заби со деструирана забна коронка.

По позитивната процена на биолошката состојба на пародонтот, каналните полнења

на забите со деструирана забна коронка, општата и локалната состојба на пациентот, пристапиме кон обработка на остатоците од коронарната забна супстанција и коренските канали. Обработката на забната супстанција подразбира зарамнување на острите рабови на остатоците од природната забна коронка, препарација на кавумот со проширување во форма на инка и закосување на надворешниот гингивален раб (сл. 1).

Слика 1. Деструиран 27. заб со обработена заостаната забна супстанција и препарација на кавумот

Слика 2. Дефинитивна едноделно леана метална надградба со три паралелни колчиња

Во обработката на коренските канали, најпрвин се отстранува полнењето со гутаперка, а потоа се врши букоорално проширување на каналот. Процедурата ја изведуваме со насадни инструменти, челични борери и машински проширувачи. Информациите за обликот, должината и сликата на полнењето ги добиваме од рдг снимки. При обработката, се водеше сметка да не се отстрани повеќе од две третини од должината на полнењето. Во случаи на непаралелни коренски канали, пристапуваме кон нивно паралелизирање со аксијално мезиодистално проширување на каналите. Притоа, особено внимание посветуваме дебелината на цврстата коренска супстанција на коренскиот сид да не изнесува помалку од 1 mm, поради ризикот од фрактура на коренот. Ретенција на надградбата обезбедуваме со три колчиња со различна должина, во согласност со анатомоморфолошките особености на секој поединечен канал.

Најповолни услови за паралелизација на каналите постојат кај горните премолари, потоа кај долните молари, а најнеповолни се кај горните молари, поради грацилноста на букалните корени (1).

Обработениот кавум во форма на инка и едноделно леаната коронарна надградба во форма на треножно столче се доволни за ретенција, статичка отпорност и сугурна потпора на идната протетичка конструкција.

Со паралелизирање на каналите обезбедуваме доволна дебелина на поединечните

Слика 3. Интрадикуларно цементирана леана метална надградба

колчиња, особено на букалните (најмалку 2,5 mm на влезот во каналите; апикалниот дел, 1 mm).

По тоалетата на каналите со 3% H₂O₂, Betadine раствор и импрегнација со NaF, пристапуваме кон усогласување на формата на акрилатните колчиња со коренските канали. Тие треба, со обликот и должината, максимално да одговараат на претходно обработените канали. Земањето отпечатоци од каналите се изведува поединечно, во секој канал, со самоврзувачки акрилат што се нанесува во каналите со лентула. Потоа, со нанесување акрилат на претходно упасуваните колчиња се зема отпечаток од коренските канали. На крај, за во следната фаза да се оформи изгубената коронарна забна супстанција, отпечатоците од коренските канали се поврзуваат со акрилат. Полимеризацијата на акрилатниот модел завршува во чаша со вода затоплена на 37°C. Од коронарниот дел на моделот се отстранува вишокот акрилат и тој се оформува како препарирано забно трупче.

Од акрилатниот модел се излева дефинитивната едноделно леана метална надградба (сл. 2). Цементирањето на надградбата е во една фаза, откако претходно ќе се проба и ќе се упасува (сл. 3).

Резултати и дискусија

Финалниот план на стоматопротетичката рехабилитација се темели на сознанијата дека секој "спасен" заб или корен може да има пресудна улога за евентуална фиксна или мобилна конструкција, односно во постигнувањето поголем функционален или естетски успех (1, 3). Затоа, сметаме дека, со прересторативната подготовка во која се вклучени повеќе стоматолошки дисциплини, индикациите за екстракција треба да бидат поставени по најдетални проверки, особено за тие заби што на првиот преглед клинички не ветуваат или се неповолни. Потребно е да се направи обид, за кој понекогаш се вложува многу труд и трпение, да се зачуваат што е можно повеќе природни заби или барем нивните радикакси. Особено, третманот на депулпираниите заби и изработката на леаните надградби за нив треба да се изведуваат со многу внимание, знаење и одговорност.

Резултатите добиени од клиничките и рендгенолошките испитувања по интрадикуларното вградување на леани надградби кај непаралелни коренски канали го оправдуваат изборот на овој метод пред другите (1, 2).

Со овој метод, со паралелизирање на сидовите на коренските канали при непаралелни корени (1), се поедноставува постапката: се добива во време при земањето отпечаток и при цементирањето на излеаната надградба. Тех-

никата на работата според овој метод не е комплицирана и обезбедува поголема прецизност во сите фази. Таа е лесно изведлива во секојдневната практика.

Резултатите од клиничките и рендгенските проверки покажуваат дека кај сите 15 случаи за кои беа изработени едноделно леани метални надградби на повеќекоренските заби со непаралелни корени, постигнавме успех, потврден на 6 и 12 месеци и 3 години.

Во нашите истражувања, системот едноделно леана надградба кај непаралелни коренски канали претставува најдобро решение за функционално обезбедување на деструираниите заби. Од анализата на клиничките и рдг резултати јасно се согледува дека нема фрактури на металните надградби и на корените од забот. Врз таа основа може да се заклучи дека металната надградба најдобро се адаптира на оптоварување од мастикаторните сили и го зачувува интегритетот на резидуалните денални структури реставрирани со фикснопротетички конструкции.

Summary

CONTRIBUTION TO ONE-PIECE CAST CORES IN DIVERGENT ROOT CANALS

Kovačevska G., Šabanov E., Petkova E.

In our everyday practice, we often meet the need for prosthetic restoration of endodontically treated multi rooted teeth in which, because of dental caries or tooth fracture, traumatic or after operative procedures, a gross deal of the peripheral coronary part was lost.

The authors present their own experience in restoration of the lost coronary part of the tooth with one-piece cast cores in divergent root canals. 15 endodontically treated multi rooted teeth were restored with one piece-cast cores.

The method is suggested to be simple, time saving, the construction to be stable and with favourable retention. Besides, the construction is inexpensive and easy for fabrication in each dental office.

Key words: prosthodontics; posts and cores; dental restoration, permanent

Литература

1. GRKOVIĆ B. Livena nadogradnja krunice višekorenog zuba sa intraradikularnom retencijom u slučaju disparalelnih kanala (doktorska disertacija), Vojno medicinska akademija, Klinika za stomatologiju: Stomatološki fakultet, Beograd, 1977.

СТОМАТОЛОШКА ПРОТЕТИКА

2. КОПЕЙКИН ВН, МАЛИК МВ, САЛИЕВ ВИ. Востановление разрушенной коронки много корневых зубов. Стоматология, (Москва) 1987; 66(5): 55-6.
3. МИРЧЕВ Е. Стоматолошка протетика: едноделно леани фиксно протетички конструкции, клиничка и техничка изработка, Просветно дело, Скопје, 1984.
4. Нечева Љ и сор. Состојбата на оралното здравје и потребната санација на населението од Македонија од урбана и рурална средина. Макед Стоматол Прегл 1992; 16(3-4): 179-87.
5. VUJOŠEVIĆ LJ. Klinička protetika: fiksne nadoknade (I), Dečje novine, Gornji Milanovac, 1986.

Од 22 - 24 јуни 1994 година, во Охрид,
Здружението на стоматолозите од
Република Македонија
го организира својот

I КОНГРЕС НА СТОМАТОЛОЗИТЕ ОД МАКЕДОНИЈА

ПОД МОТОТО
**ОРАЛНО ЗДРАВЈЕ
ЗА ЗДРАВ ЖИВОТ**